

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

розвитку критичного мислення завдяки своїй практичній спрямованості та міждисциплінарному характеру.

ОПАРИСТА Анастасія Вікторівна

THE INTEGRATION OF CRITICAL THINKING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN HIGHER EDUCATION USING THE COMMUNICATIVE METHOD

In the modern globalized world, it is impossible to imagine the effective functioning of an individual without the development of critical thinking, as it enables the analysis of large volumes of information, resistance to disinformation, informed decision-making, and adaptation to rapid changes. In this context, the search for effective pedagogical approaches to its formation within the educational process becomes especially relevant. One such approach is the communicative method of teaching foreign languages, which is considered a conceptual basis for integrating critical thinking, as it provides favorable conditions for active verbal interaction, argumentation of their position, and reflective understanding of learners educational experiences.

Critical thinking functions as an independent component of an individuals intellectual development, ensuring the ability to analyze, interpret, and evaluate information, formulate well-reasoned conclusions, and make informed decisions. In the context of higher education, it contributes to the formation of professional competence, the development of analytical skills, independence of judgment, and readiness to solve complex professional tasks.

The development of critical thinking within the communicative method is ensured through active student interaction, the use of problem-based learning, the organization of discussions and debates, as well as the use of authentic communicative situations that stimulate analysis, argumentation, and evaluation of information.

The development of critical thinking within the communicative method is supported through active student interaction and the application of the following techniques:

1. Problem-based learning, in which students not only reproduce language patterns but also use live language to solve complex real-life situations.
2. Discussions and debates, during which students apply arguments “for” and “against” to analyze and resolve controversial issues.

3. Authentic communicative situations that stimulate analysis, argumentation, and evaluation of information.

4. Project-based learning, which involves independent research, processing, and presentation of information, fosters skills in evaluating sources and conducting their in-depth analyses.

5. Reflective tasks, in which students analyzing their achievements, identify their strengths and weaknesses in learning, and improve them through deepening their knowledge.

6. Working with authentic materials, which promotes the development of skills in the interpretation, comparison, and critical evaluation of information.

A key component of critical thinking is the recognition of alternative viewpoints, which demonstrates students ability to approach a problem from multiple perspectives and view it as a complex issue with various possible solutions. This skill can be assessed by analyzing instances in which students engage with opposing viewpoints and address them through well-reasoned argumentation.

As noted by Browne and Keeley (1994), critical thinking can manifest in “weak” and “strong” forms: the former involves rejecting views that differ from their own, while the latter is based on the critical analysis of all statements, including their own.

In this context, students are assessed not only on their ability to recognize alternative viewpoints but also on their capacity to critically analyze them, provide well-reasoned counterarguments, and evaluate the degree of validity of the stated claims, rather than merely reproducing a single position without critical analysis and consideration of alternative approaches.

Simultaneously, the use of communicative exercises aimed at developing critical thinking has a number of limitations:

1. A low level of students’ proficiency in a foreign language, as the effective use of the method presupposes a sufficient language level for participation in discussions, debates, and argumentation.

2. Limited instructional time, since the full implementation of communicative tasks and the development of critical thinking often require one or two academic sessions.

3. The predominance of traditional teaching methods in the educational process, which leads to only partial use of the potential of critical thinking and complicates its full development in students.

4. Difficulty in assessing results, since the simultaneous evaluation of communicative activity and the level of critical thinking development is challenging in large academic groups (10–30 students), limiting the possibility of an individual approach to each learner.

At the same time, despite certain drawbacks, the communicative method has a number of advantages. In particular, it contributes to increasing students motivation to learn and improving their speaking skills necessary for the full expression of their thoughts, fostering learner autonomy, developing intercultural competence,

encouraging creative thinking in solving various situations and enhancing students communicative confidence and activity during classes.

Therefore, in the modern educational context, critical thinking is regarded as an important component of professional training, as it develops the ability to work with information at an analytical level and justify their decisions. In higher education institutions, its development is associated with the formation of professional competence and an independent style of thinking. Within the communicative approach to foreign language teaching, this is achieved through the organization of problem-based tasks, discussions, and the simulation of real communicative situations that encourage students to express their positions in a reasoned way and consider different viewpoints. Despite certain implementation challenges, such as language limitations, time constraints, and the complexity of assessment, this approach positively influences students learning activities, communicative flexibility, and independence.

References:

1. Brown, M. N., & Keeley, S. M. 1994. Asking the right question. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
2. Canale, M. 1983. From communicative competence to communicative language pedagogy. In J. C. Richards & R. W. Schmidt (Eds.), Language and communication. London, England: Longman.
3. Savignon, S. J. 2002. Interpreting communicative language teaching: Contexts and concerns in teacher education. New Haven, CT and London, England: Yale University Press.
4. Zbarskaya, O. 2026. Critical thinking in higher education: Scientific approaches to evaluation and assessment: Enhancing analytical skills through evidence-based methods (Parts I–II). OZCREDO.

ОСІН Руслан Анатолійович

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Трансформація вищої освіти в умовах інформаційного суспільства, масової доступності знань та динамічних змін ринку праці висуває принципово нові вимоги до викладацької діяльності. Традиційна парадигма трансляції готових знань від викладача до студента поступається місцем моделі спільного конструювання знань, у центрі якої перебуває розвиток здатності до самостійного, рефлексивного та критичного мислення. У цьому контексті критичне мислення набуває подвійного значення: воно є одночасно метою освітнього процесу — як компетенція, що формується у студентів, — і необхідною умовою ефективної педагогічної діяльності самого викладача.

Andrii Moskaliuk Project for adapting methodological approaches to the study of electrical engineering disciplines in the face of modern challenges	Москалюк Андрій Проект адаптації методичних підходів до вивчення електротехнічних дисциплін в умовах сучасних викликів	251
Svitlana Nikolaienko Critical and creative thinking as key competencies of future teachers	Ніколаєнко Світлана Критичне та креативне мислення як ключові компетенції майбутніх учителів	257
Inna Onikiienko Developing critical thinking in students in ecology lessons	Онікієнко Інна Формування критичного мислення у студентів на уроках екології	260
Anastasiia Oparysta The integration of critical thinking in english language teaching in higher education using the communicative method	Опариста Анастасія Інтеграція критичного мислення у викладання англійської мови у вищій освіті з використанням комунікативного методу	262
Ruslan Osin Critical thinking in teaching subjects in higher education	Осін Руслан Критичне мислення при викладанні дисциплін у вищому навчальному закладі	264
Liudmyla Pakushyna Critical thinking in the professional activities of speech therapist teachers and the process of its formation in a higher education institution	Пакушина Людмила Критичне мислення у професійній діяльності вчителів-логопедів та процес його формування в умовах закладу вищої освіти	266
Olena Paskal Developing critical thinking in future social workers as a condition for making informed decisions	Паскаль Олена Розвиток критичного мислення майбутніх соціальних працівників як умова прийняття обґрунтованих рішень	270
Mariia Patrul Pedagogical creativity as a condition for effective training of future psychologists within the discipline of "group psychocorrection workshop"	Патруль Марія Педагогічна креативність як умова ефективноної підготовки майбутніх психологів у межах дисципліни «практикум з групової психокорекції»	273